

• Deskundigen: Een echt veilig systeem vergt principieel andere aanpak

Race tegen klok voor ov-chip

De ov-chipkaart is al gekraakt voor deze is ingevoerd, maar voorlopig moet de consument het ermee doen. Een veilige chipkaart is er op z'n vroegst over 2,5 jaar.

Vincent Dekker

De opluchting was groot, afgelopen vrijdag bij de presentatie van het TNO-rapport over de geplaagde ov-chipkaart. De kaart is weliswaar gekraakt, maar hoeft niet meteen vervangen te worden. Voor de komende twee jaar, en misschien langer, is de huidige ov-chip nog bruikbaar, zo luidde de boodschap.

Maar wie het achterliggende TNO-rapport leest, ziet wat anders dan opluchting. Volgens TNO moet er over een paar jaar overgestapt kunnen worden op een nieuwe, veiliger kaart. Daarvoor moet een migratieprogramma worden opgesteld dat over twee jaar klaarligt, waarna het nieuwe systeem desnoods binnen een half jaar moet kunnen worden ingevoerd. Omdat de voorbereiding van de migratie niet eenvoudig zal zijn, aldus TNO, wordt aanbevolen „zo spoedig mogelijk te beginnen”.

Volgens TNO moet Nederland dus al over 2,5 jaar overgestapt kunnen zijn op een nieuwe, veilige ov-chipkaart. Dat lijkt een wel erg ambitieuze doelstelling als bedacht wordt dat het ontwikkelen van de huidige ov-chipkaart in 2002 is begonnen, terwijl die op zijn vroegst medio volgend jaar, na zeven jaar, in beperkte vorm landelijk bruikbaar zal zijn.

Deskundigen die de afgelopen jaren betrokken zijn geweest bij wetenschappelijk onderzoek naar de ov-chipkaart, denken dan ook dat die periode niet haalbaar is. „Het ligt er natuurlijk aan wat je wilt”, relateert Melanie Rieback, universitair docent aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. „Wil je lichte aanpassingen aan het huidige systeem, dan ben je in een paar maanden klaar. En heb je binnen een paar jaar weer dezelfde problemen. Daar pleiten wij dus niet voor. Wij vinden dat de bron van alle problemen, de geheimhouding die tot veiligheid moet leiden, moet worden aangepakt. Ontwikkel liever een geheel nieuw, open sys-

Staatssecretaris Tineke Huizinga is politiek verantwoordelijk voor de ov-chipkaart.

FOTO MAARTEN HARTMAN

NS moeten ov-chipkaart misschien na half jaar alweer vervangen

De NS kunnen op z'n vroegst volgend jaar zomer de huidige ov-chipkaart gaan gebruiken, terwijl mogelijk over twee jaar, begin 2010, al moet worden begonnen met het vervangen ervan door een veiliger variant. Het lijkt logisch de introductie

bij NS nog een half jaar uit te stellen, maar daar willen de NS niets van weten. Een zegsman: „We hebben eind dit jaar de infrastructuur klaar en testen dan nog nieuwe software. Daarna zijn wij wat ons betreft klaar.” De Amsterdamse hoogle-

raar informatica Chris Verhoef denkt juist dat het wijs zou zijn als de NS zich zouden herbezinnen. „De ov-chip in zijn huidige vorm lijkt ten dode opgeschreven. Niet eens door de veiligheid, maar vanwege de onbruikbaarheid. In Australië hebben

ze een veiliger ov-chip als nog als onbruikbaar afgeschaft. Als hier toch iets nieuws moet komen, kijk dan net als de Duitsers naar een mobieltje. Dat is veiliger én goedkoper.” Deutsche Bahn test sinds vrijdag dit systeem; in 2010 komt het in gebruik.

teem dat iedereen kan testen voordat het in gebruik wordt genomen. Maar ja, de overstap op zo'n echt veilig systeem kost wel enige jaren.”

De ontwikkeling van de afgelopen dagen stelt Rieback in dit opzicht niet gerust: „Om de huidige chip nog een paar jaar te kunnen blijven gebruiken, beveelt TNO enige aanpassingen aan. Die worden geheim gehouden. Dus kunnen wij weer niet beoordelen of ze deugdelijk zijn.”

Het is nog de vraag of die maatregelen worden ingevoerd, want de private ov-bedrijven weigeren er voor-

alsnog voor te betalen. Tegelijkertijd laten Duitse hackers, die twee maanden geleden de ov-chipkaart kraakten, nu al weten over een paar weken het volgende lek in de kaart te kunnen demonstreren. Dan is ook de privacy van de kaarthouder in het geding, zo melden zij op WebWereld.

TLS, dat de ov-chipkaart voor alle ov-bedrijven verzorgt, zegt zich nog geen zorgen te maken over het feit dat 2,5 jaar niet haalbaar zou zijn: „Het is nog helemaal niet gezegd dat we het open systeem gaan gebruiken dat de wetenschappers willen.”

TLS heeft universiteiten uitgenodigd deel te nemen in een wetenschappelijk forum dat over de nieuwe chipkaart moet adviseren. Voor Rieback is één ding duidelijk: „Als er niet naar ons wordt geluisterd en er een systeem wordt ingevoerd dat over een paar jaar toch weer mislukt, dan doen we niet mee. Met collega's uit Nijmegen heb ik afgesproken dat we het eerst eens één vergadering aanzien. We voelen er niets voor als een soort wetenschappelijk excuus te dienen voor het moment dat de volgende chip wordt gekraakt.”